

Geschiedenis en Filatelie

De echte Dracula :

Vlad III Tepes

De echte Dracula: Vlad III Tepes

Inleiding

Iedereen kent de vampier Dracula. Maar dit fictief personage, geboren uit de ongebreidelde verbeelding van de Ierse schrijver Bram Stoker, en beroemd geworden door talrijke films, heeft een historische voorganger, die veel gruwelijker was dan alle horrorfilms: Vlad Tepes (de correcte schrijfwijze in het Roemeens is: Țepeș), hetgeen betekent Vlad de Spietser, in het Frans Vlad l'Empaleur, in het Engels Vlad the Impalor.

De geschiedenis speelt zich af in de XV^{de} eeuw, in het huidige Roemenië. Grosso modo bestond het huidige Roemenië in deze tijd uit drie afzonderlijke provincies, waar een “woiwode” (prins, gouverneur) aan het hoofd stond: Walachije, Transsylvanië en Moldavië.

Het huidige Roemenië, met de drie grote provincies (Walachije, Moldavië en Transsylvanië)

Deze provincies genoten wel van een relatieve autonomie, maar ze zaten genepen tussen twee grootmachten die continu strijd leverden: het Ottomaanse Rijk (de Turken) in het zuiden, en de christelijke Hongaren in het noordwesten. De Turken waren op het hoogtepunt van hun macht, nadat de sultan Mehmet II Constantinopel had ingenomen in 1453. In Hongarije was Johannes Hunyadi regent tot aan zijn dood in 1456. Zijn tweede zoon, Matthias Corvinus, regeerde dan als koning van Hongarije van 1458 tot aan zijn dood in 1490.

In Walachije heerste Vlad II Dracul als woiwode. Hij kreeg die bijnaam omdat hij lid was van de Orde van de Draak, een ridderorde die moest strijden tegen de Turken. Dracul betekent draak in het Roemeens, maar ook... duivel. Van daar dat zijn zoon, Vlad de bijnaam Dracula (telg van Dracul) kreeg...

Vlad III Tepes

Vlad II had drie zonen: Mircea, Vlad en Radu. Hij leefde in relatieve vrede met de gevreesde Turken, maar moest in 1443, als waarborg van zijn goede bedoelingen, zijn twee jongste zonen Vlad en Radu als gijzelaars afgeven aan de Turken.

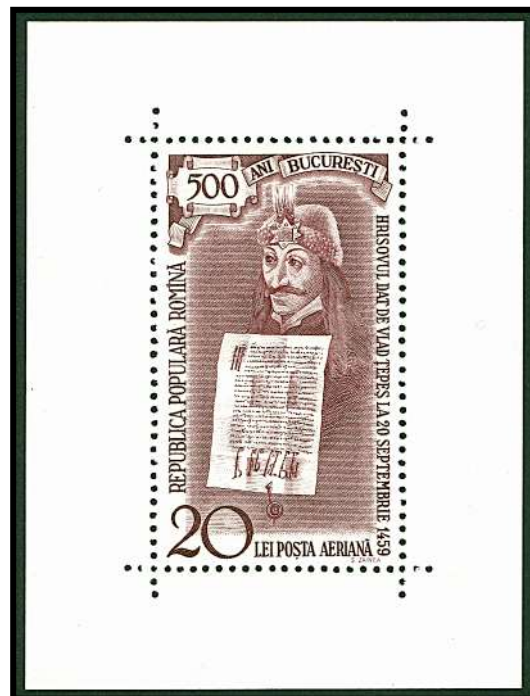
Vlad junior was geboren in 1431 in Sighisoara, in Transsylvanië. Vanaf zijn twaalf jaar verbleef hij dus aan het Turkse hof, in een vrij zachte gevangenschap. Maar in 1447 werd zijn vader Vlad II op aanstoken van Hongarije vermoord, en zijn broer Mircea levend begraven.

Hij werd opgevolgd door Vladislav II, een marionet van de Hongaren, maar de Turken, die dachten dat zij de zoon Vlad voldoende onder controle hadden, lieten hem met hun steun de troon van Walachije innemen, in 1448. Vladislav II riep echter de Hongaarse hulp in, en Vlad moest vluchten naar Moldavië, waar hij tot 1456 in ballingschap leefde.

Maar De Hongaren hadden alle hulp nodig tegen het Ottomaanse Rijk, en in 1456 vroegen zij de steun van Vlad tegen de Turken. Vlad zag zijn kans schoon, vermoordde Vladislav II, en riep zichzelf in 1456 uit tot woiwode van Walachije, onder de naam Vlad III.

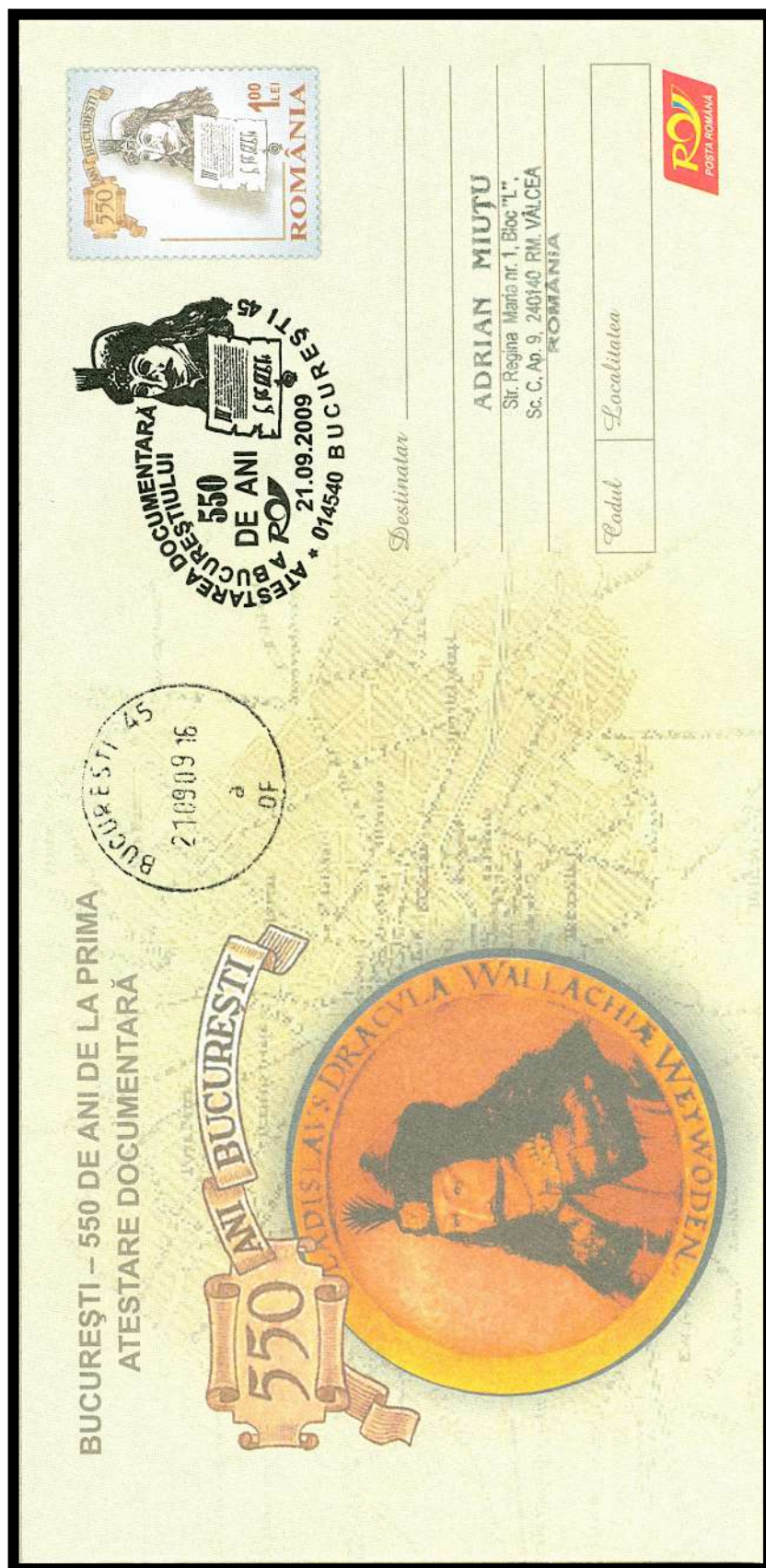
*Roemenië, 1959, nr. 1637
Vlad III*

*Roemenië, 1959, blok 45
500ste verjaardag van Bucarest*

*Roemenië, 2007, nr. 5211
550ste verjaardag van Bucarest*

Roemenië, 2009

Maximum-omslag ter ere van Vlad Tepes, voor de 550ste verjaardag van Bucarest

*Roemenië, 2009, blok 373
550ste verjaardag van Bucarest*

En dan begon een van de grootste horrorbewinden uit de wereldgeschiedenis, die zou duren van 1456 tot 1462. Vlad III besloot zijn macht te verstevigen door terreur. Zijn lievelingsmarteling was het spietsen van al wie enige tegenstand bood. Het minste teken van verzet, een woord te veel, een oneerbiedige blik, elk gebrek aan onderdanigheid werd gestraft met de dood door de spiets. Hierbij was hij zeer geraffineerd: hij vroeg de spietsen niet puntig, maar stomp te maken, om de doodstrijd te verlengen. Hij voerde wel een zekere variatie in bij de martelingen: levend villen, koken, onthoofden, de ogen uitsteken, wurgen, ophangen, verbranden, roosteren, in stukken hakken, levend begraven en ga zo nog maar door.

Maar zijn lievelingsmethode bleef de spiets: bij zijn veroveringen op rivalen van Transsylvanië liet hij bij elk ingenomen fort of dorp een “bos van spietsen” oprichten, waarbij de gehele bevolking, van zuigeling tot ouderling, zorgvuldig behandeld werd. Zijn meesterwerk was een bos van 40.000 spietsen, waartussen Vlad rustig zijn maaltijd nam, genietend van het spektakel. Hij was wel zeer delicaat: de priesters en kerkelijke leiders werden gespietst op palen van kostbaar hout, de edelen werden op hogere palen gespietst dan de gewone mensen... Men schat op 100.000 het aantal slachtoffers van zijn wreedheid, die eindigden op de spiets, in de zes jaren van zijn bewind. Zo verdiende hij zijn bijnaam van “Tepes”, de spietsers.

Tot in 1462 waren het hoofdzakelijk zijn eigen onderdanen die hij terroriseerde, maar in 1462 brak de oorlog met de Turken opnieuw uit. De ambassadeurs van de sultan weigerden hun tulband af te nemen voor Vlad III, en die liet als straf de tulband vastnagelen op het hoofd van de Turkse gezanten...

*Roemenië, 2009, maximum-kaart met nr. 5211
Vlad Tepes laat de Turkse gezanten doden door hun tulband op het hoofd vast te nagelen*

In de oorlog van 1462 haalde hij het summum van zijn gruwel uit, ten opzichte van de ongelukkige vijanden die in zijn handen vielen. De spietsenbossen tierden welig, en de sultan Mehmet II, die wel wat gewend was, werd onpasselijk bij het zien van het hallucinant spektakel van uitgestrekte spietsenvelden. Ook voor de eigen bevolking was het geen pretje: Vlad III paste, als eerste in de geschiedenis, tegenover de Turken de tactiek van de verschroeide aarde toe.

Uiteindelijk moest Vlad III toch het onderspit delven, en hij vluchtte naar Hongarije, waar hij “als goede christen, vijand van de Turken” vriendschappelijk onthaald werd door Matthias Corvinus, de nieuwe Hongaarse koning. Hij werd voor zijn strijd tegen de Turken gefeliciteerd en bedankt door de paus Pius II...

In 1476 keerde hij terug naar Roemenië, en hij vestigde zich in Bucarest, die hij deed bloeien dank zij zijn gevreesde aanwezigheid. Einde van ditzelfde jaar 1476 werd hij vermoord. Zijn hoofd werd opgestuurd naar de sultan, die het lange tijd tentoonstelde als bewijs dat het monster wel degelijk dood was...

In Roemenië in het algemeen, en in Bucarest in het bijzonder, wordt hij nog steeds beschouwd als een van de eerste Roemeense nationale helden. Wegens zijn steun aan de ontwikkeling van de huidige hoofdstad Bucarest blijft hij nog steeds een populaire figuur: hij is herhaalde malen afgebeeld op zegels voor de 500ste en 550ste verjaardag van Bucarest.

*Roemenië, 1976, nr. 2983
Vlad III Tepes, in een reeks “beroemde Roemenen”*

*Roemenië, 2019, nr. 6483
Vlad III Tepeș, 560^e verjaardag van de stichting van Bucarest*

Dracula in de literatuur en in de film

Op het einde van de XIX^{de} eeuw werd de figuur van Vlad III Tepes een echte mythe, een legende, door de publicatie van een boek: “Dracula” van Bram Stoker.

Bram Stoker is een Ierse schrijver, geboren op 8 november 1847 nabij Dublin. Door zijn zeer zwak gestel kon hij als kind weinig buitenspelen, en hij verdreef de tijd door te luisteren naar de fantastische, dikwijls angstaanjagende Ierse sagen en legendes die zijn moeder hem vertelde.

Hij verdiende zijn brood als journalist bij een dagblad, waar hij de theaterrubriek vulde. Zijn vriendschap met enkele invloedrijke Britse acteurs die hem in de culturele wereld van Londen introduceerden maakte van hem een invloedrijke theatercriticus. Hij overleed in Londen op 21 april 1912.

Hij werkte tien jaar aan zijn boek, “Dracula”, dat verscheen in 1897. Het was een boek helemaal in de neogotische stijl van het einde van het Victoriaanse tijdperk. Auteurs als Robert Louis Stevenson (*The strange case of Dr Jekyll and Mr Hyde*, 1886) en Oscar Wilde (*The picture of Dorian Gray*, 1890) waren hem voorgegaan.

Bram Stoker vertelt de strijd tussen graaf Dracula, een aristocratische vampier uit Transsylvanië, en een groep Britse gentlemen, die erin slagen, na talrijke griezelige avonturen, om Dracula te doden door zijn hart te doorboren.

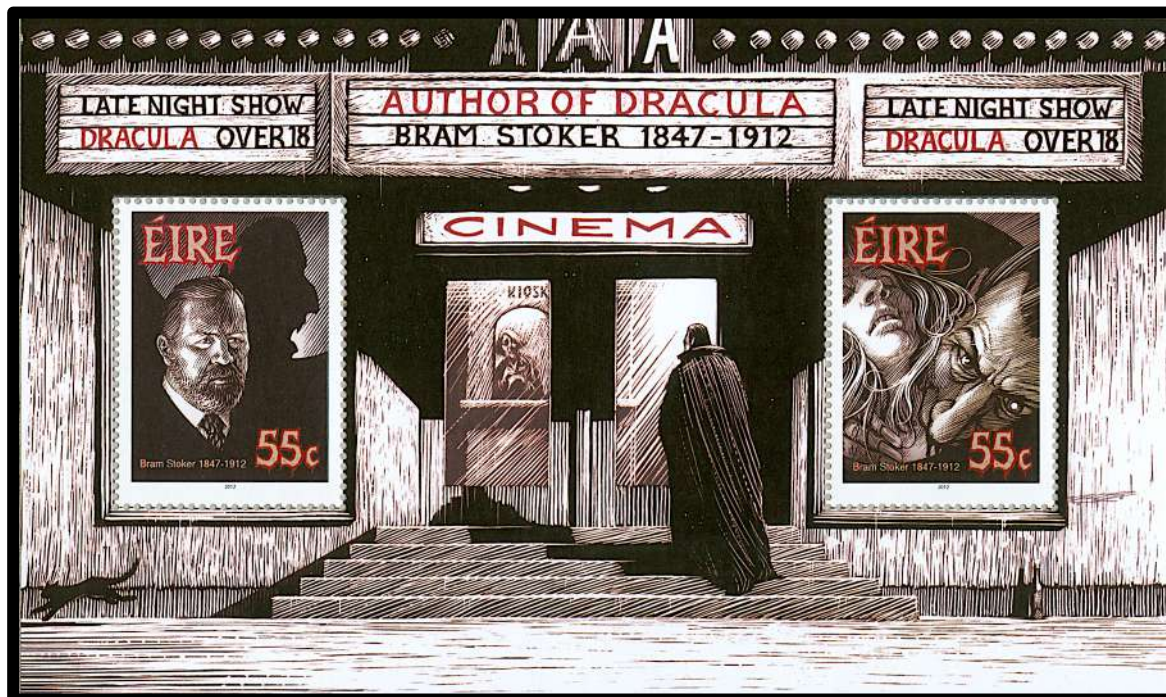

*Guinea, 2008, nrs. 3467 & 3470
Bram Stoker*

*Ierland, 2012, nrs. 2015/2016
Bram Stoker en Dracula*

Zelf heeft Stoker nooit gereisd naar Walachije of Transsylvanië, maar hij steunde wel op een uitgebreide geschiedkundige en aardrijkskundige documentatie. De naam Dracula, die hij aan zijn graaf-vampier gaf, haalde hij uit reisgidsen, en in feite eindigt daar het verband tussen de vampier Dracula en de XV^{de} eeuwse woiwode Vlad III Tepes Dracul (draak - duivel).

*Ierland, 2012, blok 93
Bram Stoker en Dracula*

Ierland, 1997, nrs. 1028/1031

*Ierland, 1997, blok 26
100ste verjaardag van het boek "Dracula" van Bram Stoke*

*Ierland, 1997, blok 27
100ste verjaardag van het boek "Dracula" van Bram Stoker*

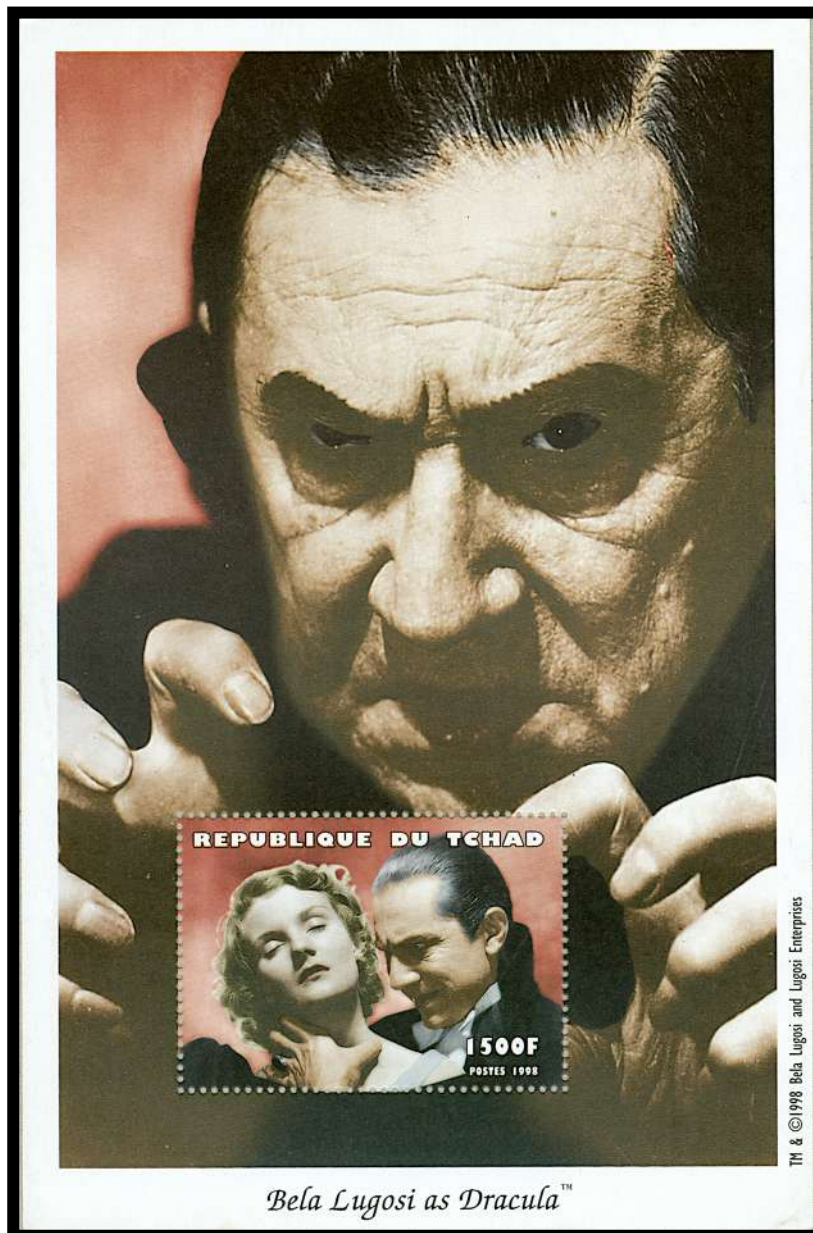

*Roemenië, 2004, blok 275
Bram Stoker en zijn boek "Dracula"*

Het boek werd pas een succes na de dood van de auteur, maar het werd wereldberoemd wanneer de filmindustrie zich boog over het personage. De vampier Dracula is ontelbare malen verfilmd, met min of meer talent en min of meer succes. De twee bekendste films, en meteen de twee bekendste acteurs, zijn:

- "Dracula" in 1931, een productie van Universal Pictures, geregisseerd door Tod Browning, met Béla Lugosi in de hoofdrol.
- "The Horror of Dracula", in 1958, van de Hammer Film Productions, in een regie van Terence Fisher, met Christopher Lee in de hoofdrol, aan de zijde van Peter Cushing.

Béla Lugosi (1882-1956) is een acteur van Hongaarse afkomst, die in 1920 naar de Verenigde Staten emigreerde. Hij had het geluk om, wegens zijn donker, wat mysterieus uiterlijk gekozen te worden voor de rol van Dracula. Het werd een overdonderend succes, dat alleen geëvenaard werd door "Frankenstein" met Boris Karloff. Lugosi kende roem en rijkdom, maar het werd ook op lange termijn zijn ondergang: hij was gedoemd om tot het einde van zijn leven de rol van vampier te spelen, in steeds slechtere en mindere films en theaterstukken. Hij werd progressief herleid van een gerespecteerd acteur naar een soort kermisattractie. Hij werd verslaafd aan alcohol en morfine, en eindigde berooid en ongelukkig op 16 augustus 1956.

*Tsjaad, 1998, blok 85B
Béla Lugosi als "Dracula"*

*Guinea, 2008, nrs. 3466 & 3469
Béla Lugosi als "Dracula"*

Sierra Leone, 1997, nr. 2379

*Tsjaad, 1998, nrs. 1079AK/1079AT
Béla Lugosi als "Dracula"*

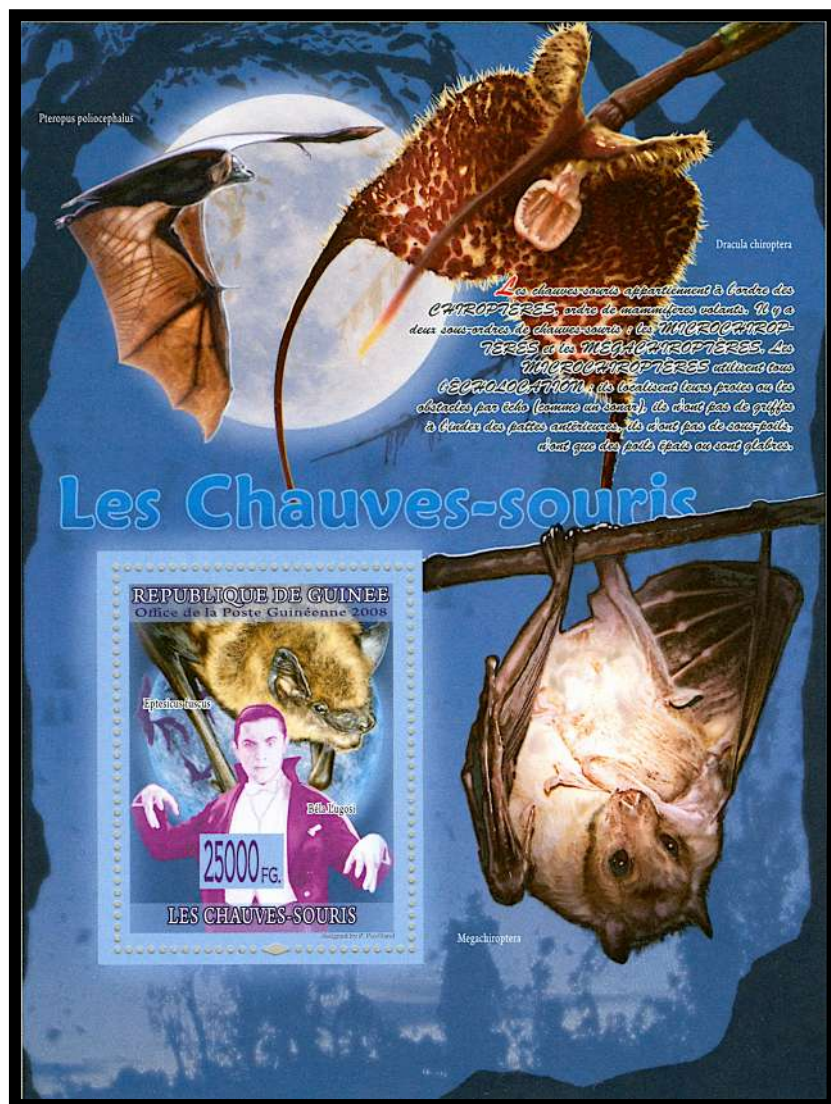

U.S.A., 1997, nr. 2667

Tsjaad, 1999

Béla Lugosi in de film "Dracula" van 1931

*Guinea, 2008, blok 859
Béla Lugosi als "Dracula"*

Christopher Lee (1922-2015) daarentegen heeft het beter gedaan. Ook hij werd gedoemd om te acteren als vampier in ontelbare griezelfilms, maar hij behield steeds zijn stijl en zijn klasse, en trad op zeer hoge leeftijd nog op in beroemde reeksen zoals "Star Wars", en vooral in "The Lord of the Rings", waar hij met brio de rol van de kwaadaardige tovenaars Saruman vertolkte. In totaal heeft hij 265 rollen op zijn naam staan, wat van hem de meest productieve filmacteur aller tijden maakt.

*Groot-Brittannië, 2008, nr. 3031
Christopher Lee in "Dracula" van 1958*

Deze films, samen met de ontelbare remakes en afkooksels ervan, hebben de mythe van de vampier uiterst populair gemaakt.

Groot-Brittannië, 1997, nr. 1957

Canada, 1997, nr. 1535

Beelden uit de Dracula-films

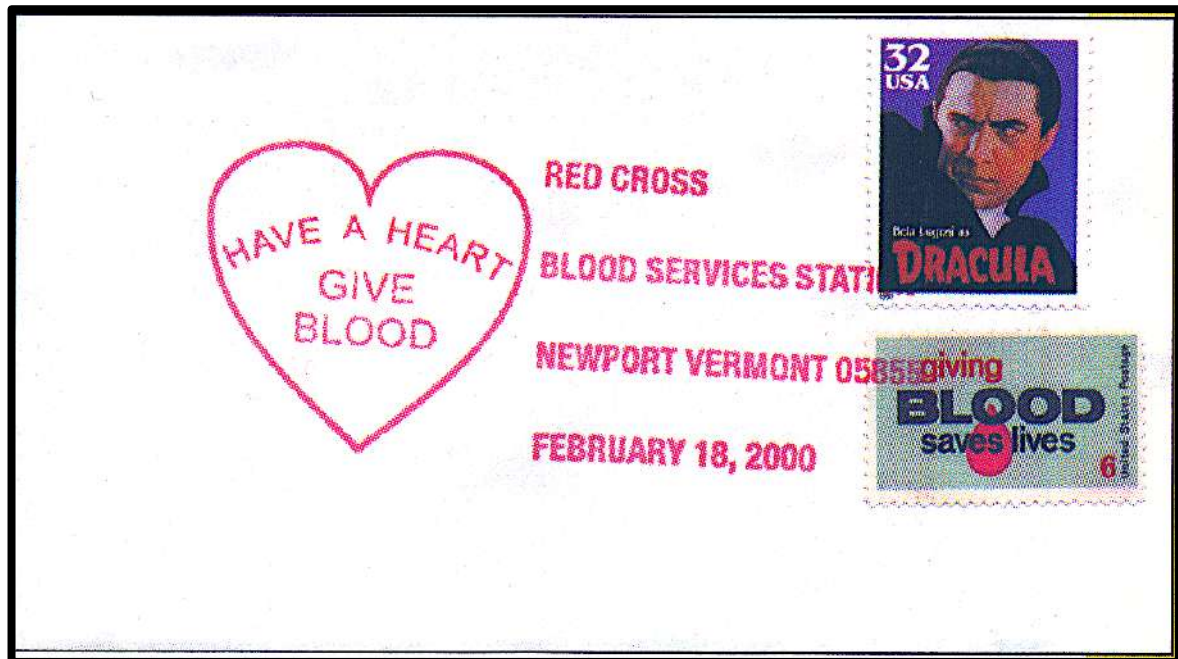
Groot-Brittannië, 1999

Speciale Dracula – afstempeling

Marshall Islands, 2014, nrs. 3294 & 3299

“Count Dracula”, uit de reeks “Films met monsters”

Give Blood... Onvrijwillige (?) humor

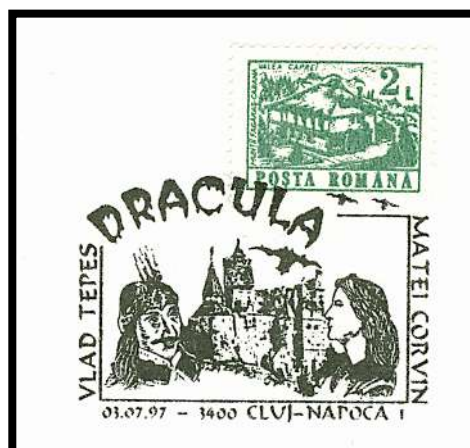
De toeristische exploitatie

In Roemenië hebben zij vlug ingezien dat er geld te verdienen was door in te spelen op de belangstelling voor Dracula. Het verband tussen Vlad III Tepes en Dracula werd schaamteloos onderlijnd, zoals blijkt uit talrijke zegels en speciale afstempelingen.

Roemenië, 1997, nrs. 4382/4383

Europa-zegels, waarbij het verband tussen Vlad Tepes en Dracula duidelijk aangegeven is

Roemenië, 1997

Speciale afstempeling Vlad Tepes - Dracula

*Roemenië, 1997, nr. 4283
Maximum-kaart met de zegel van Dracula op een kaart van Vlad Tepes*

Roemenië, 2002

Postkaart waarop men toch ver gaat in de verbeelding:

- de zegel toont Vlad Tepes
- de afstempeling herinnert aan Béla Lugosi
- de kaart toont het kasteel van Bran, zogenoemd het kasteel van Dracula

Ook zagen zij zeer vlug in welke kansen benut konden worden door bepaalde plaatsen te associëren met het personage Dracula.

In de eerste plaats Sighisoara. Het is een stad gelegen in Transsylvanië, en volgens sommige bronnen zou het de geboorteplaats van Vlad III Tepes zijn. Het is een van de mooiste middeleeuwse steden van Roemenië, en is opgenomen in de werelderfgoedlijst van de UNESCO.

Men toont er het geboortehuis van Dracula (!) en er werd in Sighisoara een Dracula-park gebouwd...

Roemenië, 2009, nrs. 5365/5367

Sighisoara als werelderfgoed van de UNESCO

*Roemenië, 2009, blok 371
Sighisoara als werelderfgoed van de UNESCO*

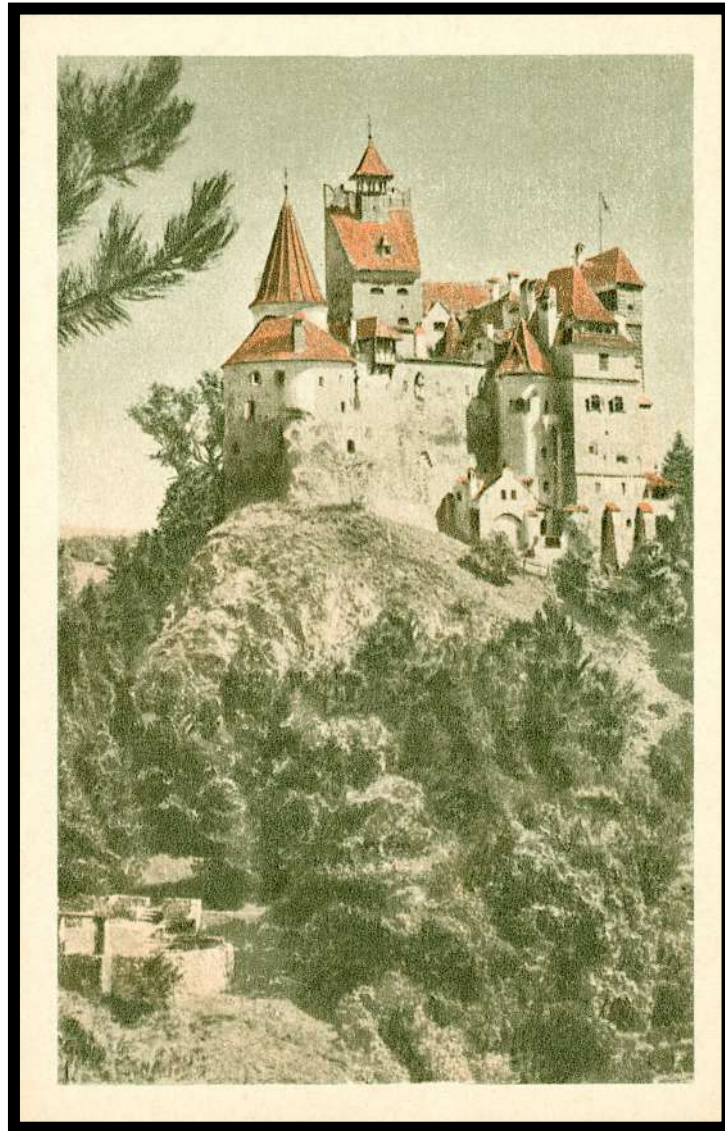
*Roemenië, 1972, nr. 2793
Sighisoara, de uurwerktoren*

*Roemenië, 1997, nrs. 4404/4406
Sighisoara. De eerste zegel toont... het geboortehuis van Vlad Tepes!*

De uitbuiting van de naam Dracula gaat nog veel verder in het kasteel van Bran! Bran is een gemeente in het zuiden van Transsylvanië, vlakbij de grens met Walachije. Het is gelegen in de Karpaten, dicht bij de stad Brasov. Het is beroemd door zijn kasteel, dat voorgesteld wordt als het kasteel van Dracula.

Dit kasteel werd gebouwd in de XIII^{de} eeuw door de Teutoonse Ridders, en volledig vernieuwd in 1377 door koning Sigismund van Hongarije. Het kasteel was strategisch gebouwd, hoog in de bergen en langs de weg tussen Transsylvanië en Walachije.

Roemenië, postkaart van 40 bani met het kasteel van Bran

1929, nr. 369

1978, nr. 3104

1982, uit blok 153

1972, nr. 2781

*Roemenië,
Het kasteel van Bran*

Het werd in 1920 door de stad Brasov geschonken aan de Roemeense koninklijke familie. Tijdens het communisme was het een museum. Na de val van het communisme was er een jarenlange juridische procedure tussen de Habsburg-familie en de Roemeense staat voor het bezit ervan. Uiteindelijk kregen de Habsburgers hun rechten over het kasteel terug, en het kasteel zal door hen opnieuw opengesteld worden als museum, gewijd aan de legende van Dracula.

In feite heeft dit kasteel absoluut niets te maken met Vlad III Tepes. Het kasteel heeft nooit toebehoord aan Walachije, en Vlad III Tepes heeft er hoogstens een paar weken verbleven in 1462, na het verlies van zijn troon, juist voor zijn overbrenging naar Hongarije.

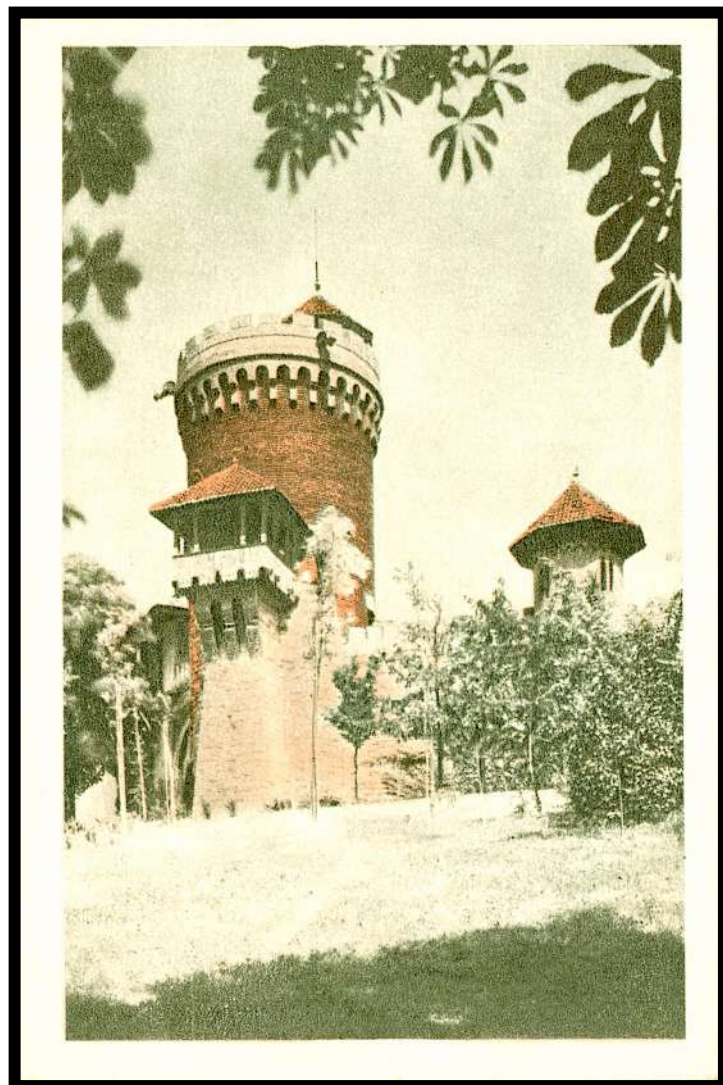
*Roemenië, 1978, maximum-kaart met nr. 3104
Het kasteel van Bran*

Ook in het boek van Bram Stoker is er nergens sprake van Bran. Stoker situeert het kasteel van graaf Dracula in de bergpas van Bargau, nabij Bistritz, dat veel noordelijker ligt. Maar... daar is er in werkelijkheid nooit een kasteel geweest. Men zocht dus naar een locatie die tot de verbeelding zou spreken, en die zou passen in de mythe die gewoven wordt rond de graaf-vampier Dracula. Het kasteel van Bran, met zijn indrukwekkende ligging in de woeste bergtoppen van de Karpaten en zijn mysterieuze allures leek het best te voldoen, en het werd... het kasteel van Dracula. Men toont er zelfs de slaapkamer van de graaf en de geheime gangen die hij gebruikte bij zijn nachtelijke excursies...

Ook in Bucarest blijft de herinnering aan Vlad Tepes levendig: in het Carol Park, dat in 1906 opengesteld werd ter gelegenheid van de internationale tentoonstelling van Bucarest, werd in pseudo-middeleeuwse stijl een watertoren gebouwd, in een oud vervallen fort. Het geheel kreeg de naam: Turnul lui Vlad Tepes, toren van Vlad Tepes.

*Roemenië, 2006, nr. 5104
Toren van Vlad Tepes in het Carol Park van Bucarest*

Roemenië, postkaart van 40 bani met de toren van Vlad Tepes, in Bucarest

Lions Club Bucuresti Decan & CONNEX
 FORUMUL INTERNAȚIONAL DE CARTOFILIE
CARTO - BUCUREȘTI 1999

BUCUREȘTI. Turnul Vlad Țepeș, din Parcul Carol I

Tiraj: 25.000 ex.

CARTE POȘTALĂ

Destinatar

.....

.....

.....

.....

Expeditor

.....

.....

.....

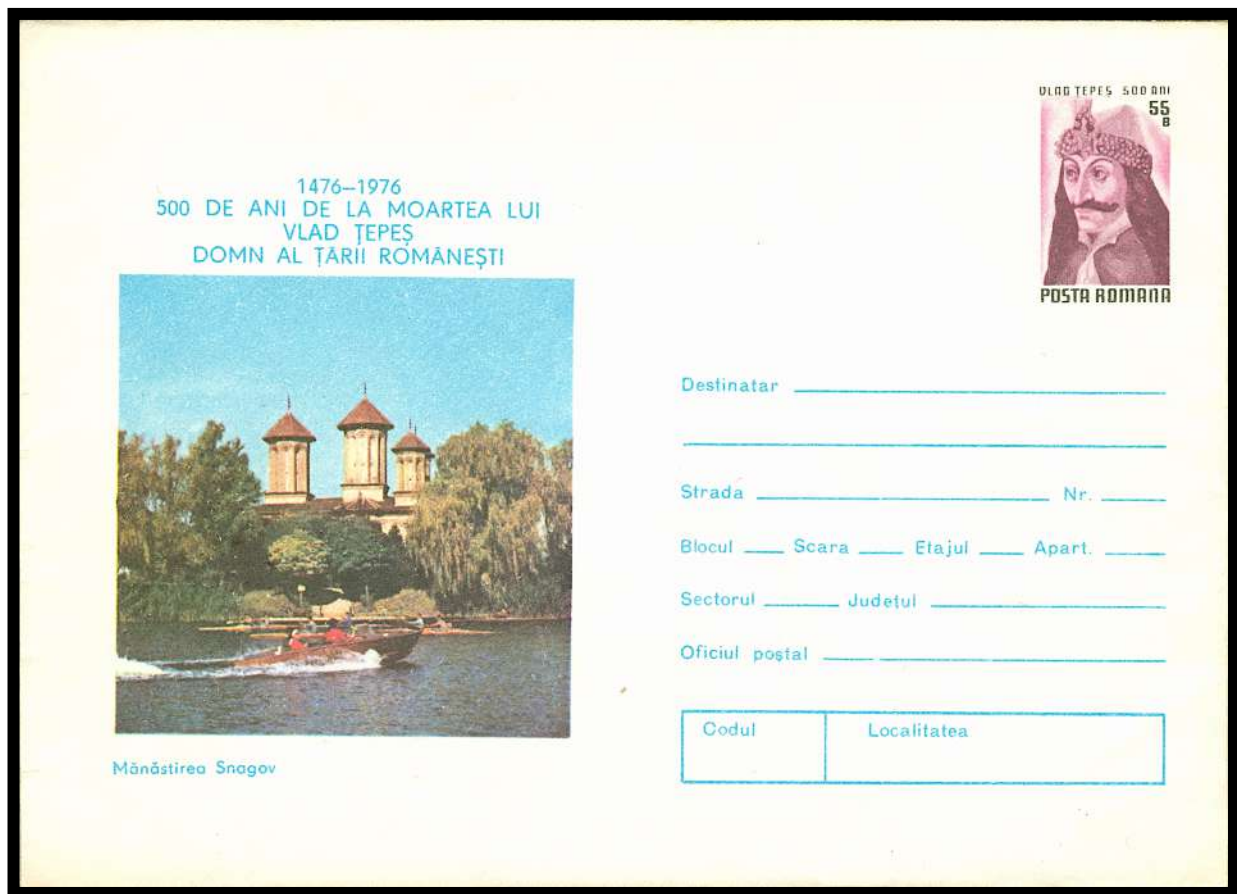
RO
EDIPOST

Cod 032/99

Roemenië, postkaart met Vlad Tepes en de toren in het Carol Park van Bucarest

Twee andere locaties in Roemenië waar de Dracula-legende om toeristische redenen goed onderhouden wordt zijn het klooster van Snagov en het kasteel van Hunedoara.

In het klooster van Snagov, niet ver van Bucarest, ZOU Vlad III Tepes begraven geweest zijn, maar dit is ver van zeker. In elk geval toont men er graag aan de bezoekers het ... graf van Dracula!

Roemenië, postkaart met Vlad Tepes en het klooster van Snagov

Het kasteel van Hunedoara, in Transsylvanië, werd gebouwd door de familie Hunyadi, die met Johannes Hunyadi en zijn zoon Matthias Corvinus in de tweede helft van de XV^{de} eeuw regeerde over Hongarije. Vlad III Tepes verbleef er vanaf 1462 gedurende enkele jaren, meer als gast dan als gevangene van de Hongaarse koning. De gidsen vertellen er zeer gretig bij dat Vlad zich in het kasteel onledig hield met het spietsen van muizen en ratten...

Roemenië, 1968, nr. 2421

*Roemenië, 1972, nr. 2782
Het kasteel van Hunedoara*

Roemenië, 1982, uit blok 153

*Roemenië, 1972, maximum-kaart met nr. 2782
Het kasteel van Hunedoara*

*Roemenië, 2008, nr. 5317
Het kasteel van Hunedoara*

*Roemenië, 1956, nr. 1468
Johannes Hunyadi, + vignet
met het kasteel van Hunedoara*

Zeer opvallend is het feit dat de enige plek die voor 100% kan geassocieerd worden met Vlad III Tepes geen enkel gebruik maakt van de Dracula-mythe om publiciteit te maken: het gaat om Targoviste, gelegen op ongeveer 80 km ten noordwesten van Boekarest. De voornaamste bezienswaardigheid is er de Chindia-toren (Turnul Chindiei, d.w.z. zonsondergangstoren). Deze toren werd gebouwd in de XV^{de} eeuw door Vlad III Tepes, maar hier worden er geen gruwelverhalen bij gefantaseerd.

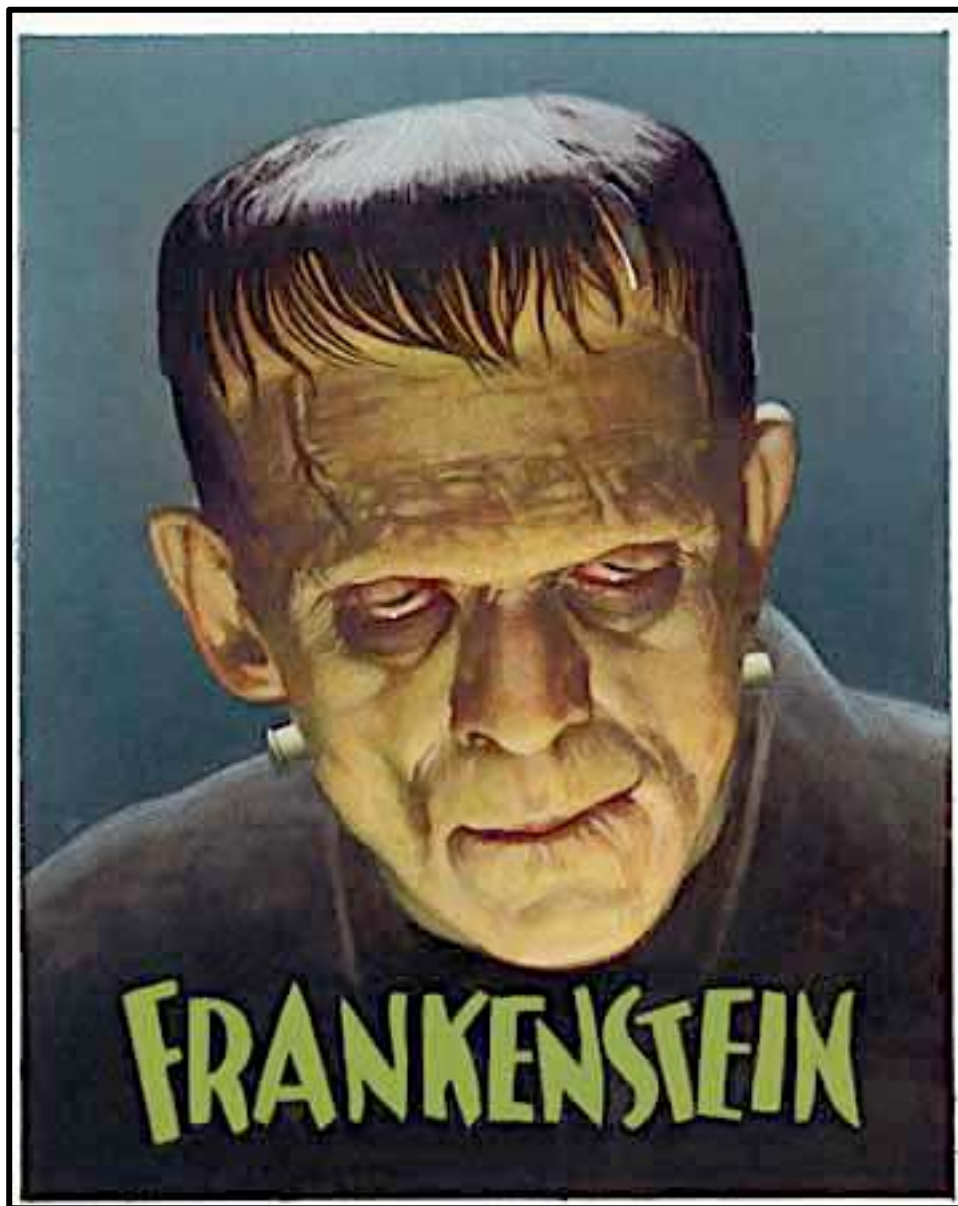
*Roemenië, 1968, nr. 2419
De Chindia-toren van Targoviste*

*Roemenië, 1968, nr. 2419
Maximum-kaart met de Chindia-toren van Targoviste*

Geschiedenis en Filatelie

Frankenstein

Frankenstein

Mary Shelley is geboren als Mary Wollstonecraft Godwin op 30 augustus 1797. In 1816 trad zij in het huwelijk met de dichter Percy Shelley, wiens eerste vrouw zelfmoord gepleegd had.

Percy Shelley (1792-1822) is, samen met Keats en Byron, het prototype van de romantische dichter, die dank zij de grote familiale rijkdom zonder majeure geldzorgen een leven van avontuur en losbandigheid kon leiden.

Hij was atheïst, anticonformist en voorstander van de vrije liefde, hetgeen hem de afkeur opleverde van ongeveer geheel Engeland: zijn familie, de aristocratie en de burgerij, en de Britse kerk. Na een rusteloos, avontuurlijk leven stierf hij op 30-jarige leeftijd door verdrinking.

Alhoewel zij de auteur is van meerdere boeken en novellen, dankt Mary Shelley haar beroemdheid aan één enkele roman, die zij reeds op 19-jarige leeftijd schreef: "Frankenstein, or the modern Prometheus". Zij overleed op 1 februari 1851 in Londen.

Mary Shelley

Hoe komt het dat een 19-jarige jonge dame, opgevoed in de preutse, calvinistische milieu's van de Britse aristocratie van het begin van de XIX^{de} eeuw, zo een roman kon bedenken?

Alles moet beschouwd worden als een samenloop van omstandigheden. In mei 1816 was het Shelley-paar, samen met de jonge arts John William Polidori, op bezoek bij Lord Byron, in de Villa Diodati, in Coligny, op de oevers van het meer van Genève, juist naast de stad Genève zelf.

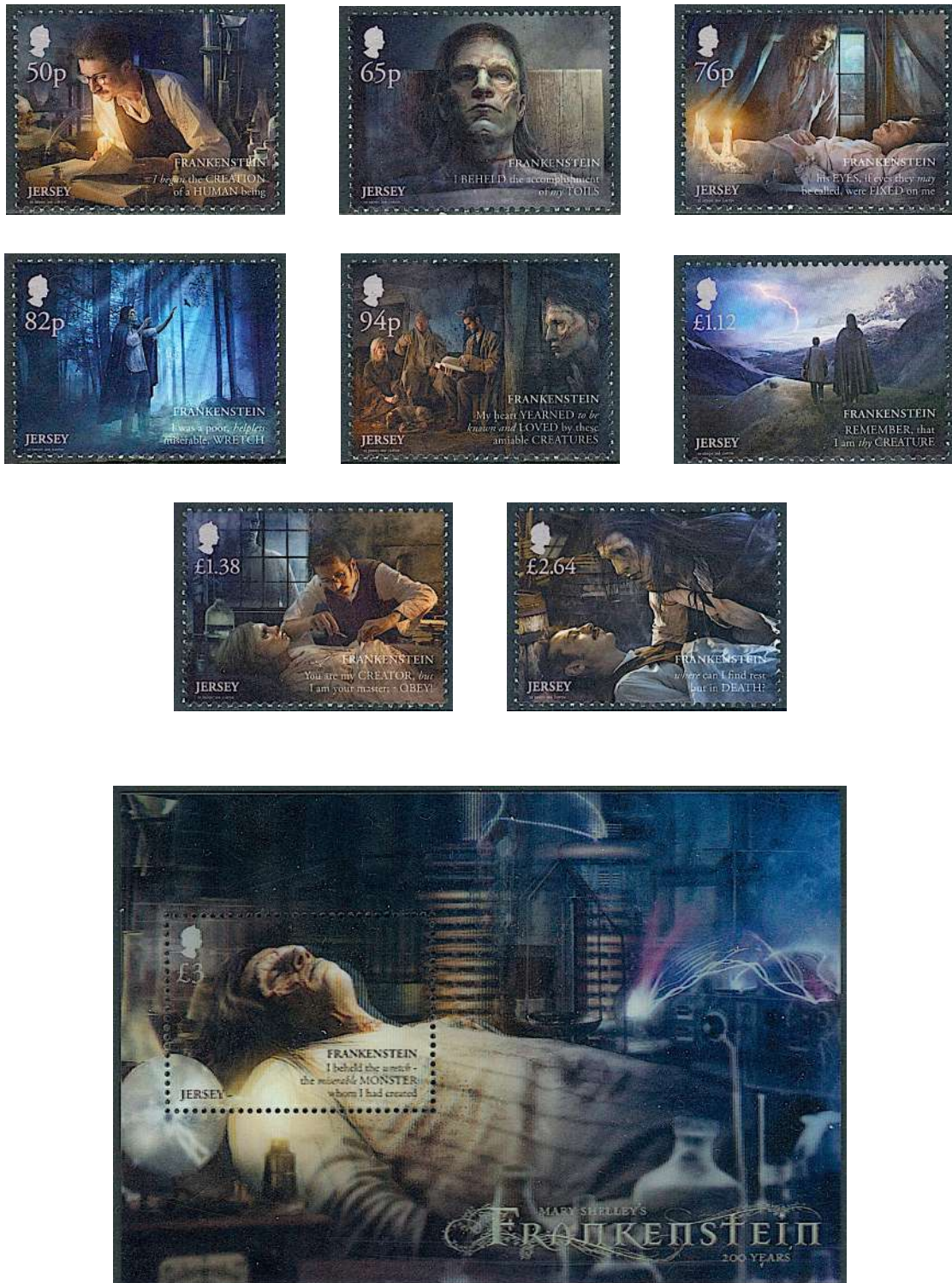
Op een koude, natte avond van begin juni 1816 las Lord Byron enkele Duitse spookverhalen voor. Hij stelde voor dat alle aanwezigen een spookverhaal op papier zouden zetten. Die avond zou grote gevolgen hebben voor de horror-literatuur: Polidori schreef "The Vampyre", dat gepubliceerd werd in 1819, en dat aan de basis zou liggen van alle latere vampieren-verhalen, waaronder de "Dracula" van Bram Stoker.

Mary Shelley schreef een kort verhaal, dat zij, aangemoedigd door haar echtgenoot, de volgende maanden verder uitspon tot een volwaardig roman, met de titel "Frankenstein, or the modern Prometheus", dat voor het eerst gepubliceerd werd in 1818.

Het is het beste voorbeeld van een "gothic novel", waar mysterie, romantiek en horror vermengd worden tot één geheel. Rond 1800 was het zo preutse Engeland verzot op dergelijke verhalen!

In het boek “Frankenstein or the modern Prometheus” vertelt Mary Shelley de geschiedenis van professor Victor Frankenstein, die erin geslaagd is een menselijk wezen te scheppen. Dit wezen, dat een monsterlijk uitzicht heeft, slaagt erin te ontsnappen, en de roman vertelt de - vruchteloze - pogingen van Frankenstein om zijn creatie terug te vinden en te vernietigen.

Het is in feite het eerste science-fiction griezelverhaal uit de geschiedenis, geschreven door een jonge dame van amper 20 jaar!

Jersey, 2018, nrs. 2307/2314 & F2315

200ste verjaardag van het boek “Frankenstein or the modern Prometheus” van Mary Shelley

Groot-Brittannië, 1997, nr. 1958

Palau, 2000, nr. 1415

Het monster van Frankenstein

Het boek zelf wordt nog zelden gelezen, maar de roman is ondertussen bedolven onder de toneelversies, pastiches en parodieën, verfilmingen en stripversies.

De beroemdheid is echter pas gekomen wanneer de filmindustrie zich gebogen heeft over het thema. De belangrijkste film is ongetwijfeld “Frankenstein”, in 1931, onder de regie van James Whale. De acteur, die het monster vertolkte, was Boris Karloff.

U.S.A., 1997, nr. 2668

Boris Karloff in “Frankenstein”

Boris Karloff (1887-1969), wiens echte naam William Henry Pratt was, was een Britse acteur die zijn kans waagde in Hollywood, en die het geluk had uitgekozen te worden om de rol van het monster te spelen in “Frankenstein” in 1931. Het werd een reusachtig succes, maar net zoals Béla Lugosi, die “Dracula” speelde, werd Boris Karloff gedoemd om steeds de rol van een of ander monster te spelen in griezelfilms. Zo speelde hij nog in “The bride of Frankenstein” (1935) en “The Son of Frankenstein” (1939). Ook in “The Mummy” van 1932, een film geproduceerd door “Universal Pictures” en geregisseerd door Karl Freund, speelde hij de rol van de Egyptische priester Imhotep, wiens mummie opnieuw tot leven gekomen was.

U.S.A., 1997, nr. 2669

Sierra Leone, 1998, nr. 2374

Boris Karloff in “The Mummy”

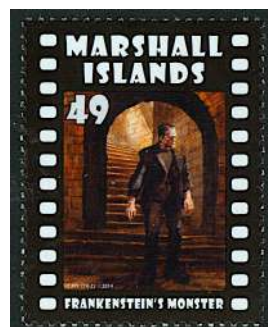
Sierra Leone, 1998, blok 353

“The Son of Frankenstein”, van 1939, een van de zeldzame films met Boris Karloff en Béla Lugosi samen

Sierra Leone, 1998, nr. 2381

Elsa Lanchester in “The Bride of Frankenstein”, van 1935, waar Boris Karloff opnieuw de rol van het monster speelt

Marshall Islands, 2014, nrs. 3295 & 3300

“Frankenstein’s Monster”, uit de reeks “Films met monsters”

remakes. Het succes van de eerste Frankenstein-films leidde, zoals verwacht, tot talrijke

*Groot-Brittannië, 2008, nr. 3033
"The curse of Frankenstein"
Remake van 1957, met
Peter Cushing & Christopher Lee*

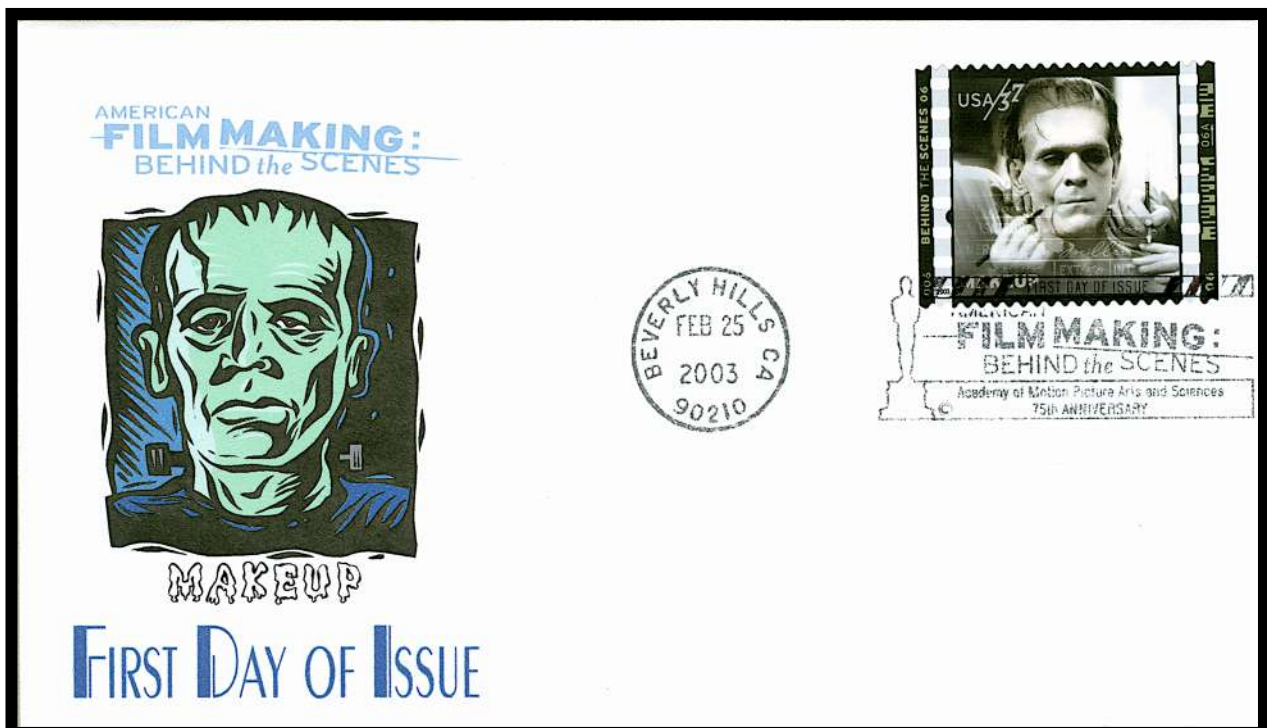

*Groot-Brittannië, 2008, nr. 3035
"The Mummy"
Remake van 1959, met
Peter Cushing & Christopher Lee*

*Marshall Islands, 2014, nrs. 3297 & 3302
"The Mummy", uit de reeks "Films met monsters"*

In tegenstelling tot Béla Lugosi ging Boris Karloff niet ten onder aan zijn imago. Hij speelde nog met succes in talrijke films, en vertolkte ook rollen in het theater, zoals in "Arsenic and Old Lace" (1941).

*U.S.A., 2003, nr. 3458
Boris Karloff wordt gegrimeerd voor zijn rol als het monster van Frankenstein*

Frankenstein is dus niet het monster, maar de professor die het monster schiep!!

In tegenstelling tot alle verhalen van “Dracula”, die zich baseren op de historische figuur van Vlad III Tepes, heerser over Walachije in het midden van de XV^{de} eeuw, is de figuur van het monster van Frankenstein dus enkel ontsproten uit de ziekelijke verbeelding van een romantische Britse jonge dame...

*Groot-Brittannië, 1997
Stempel Mary Shelley - Frankenstein*

*Zwitserland, 2007, nr. 1944
De Mönch, die Mary Shelley inspireerde*

En nochtans wordt ook de figuur en vooral de naam Frankenstein schromelijk misbruikt om het geld uit de zakken van goedgegelovige mensen te halen.

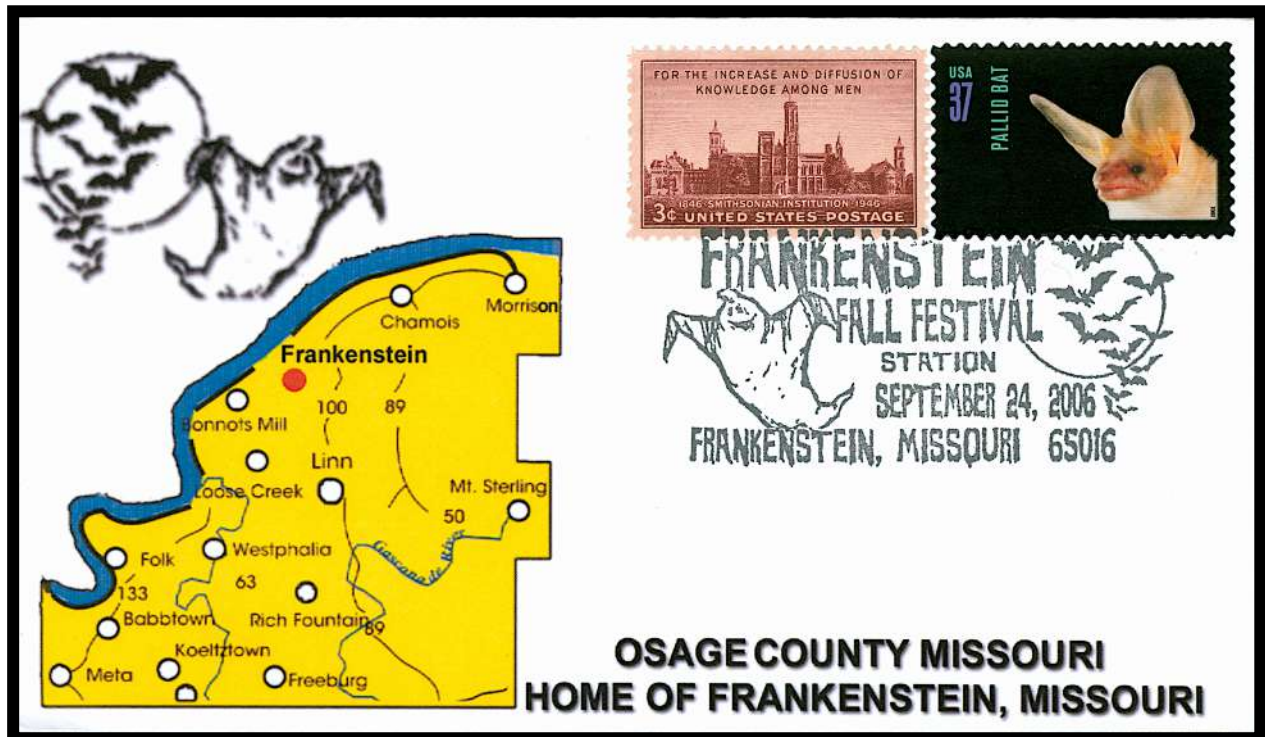
Zo hebben we de eigen naam “Frankenstein”: een voorbeeld wordt hier getoond op deze banale Japanse postkaart, te koop gesteld op e-bay, waarvoor men... 250 euro vroeg, alleen maar omdat de kaart gericht is aan een zekere Otto Frankenstein, uit Karlsruhe. Ik heb mij beperkt tot een copie...

Postkaart geadresseerd aan Otto Frankenstein...

Voor verschillende localiteiten is het ook een zegen om “Frankenstein” te heten.

Zo is er in de U.S.A., in de Osage County van de staat Missouri, een plaats die Frankenstein heet, waar jaarlijks een herfstfestival gehouden wordt, gewijd aan monsters en spoken.

Herfstfestival van Frankenstein, Missouri, U.S.A.

In Polen treffen we in Silezië de stad Żabkowice Śląskie aan. Voor 1945 behoorde deze stad tot Duitsland, en heette Frankenstein in Schlesien. De stad kende in 1606 een grote pest-epidemie, waarbij één derde van de bevolking stierf. De pest werd overwonnen door de “gebeden van een priester-duivelbezweerder”. De link werd vlug gelegd, en in de Poolse stad beweert men nu dat Mary Shelley de naam Frankenstein bedacht in herinnering aan deze feiten van 1606!

Postkaart van Frankenstein in Schlesien

Paketkaart in 1943 verstuurd via Frankenstein in Schlesien

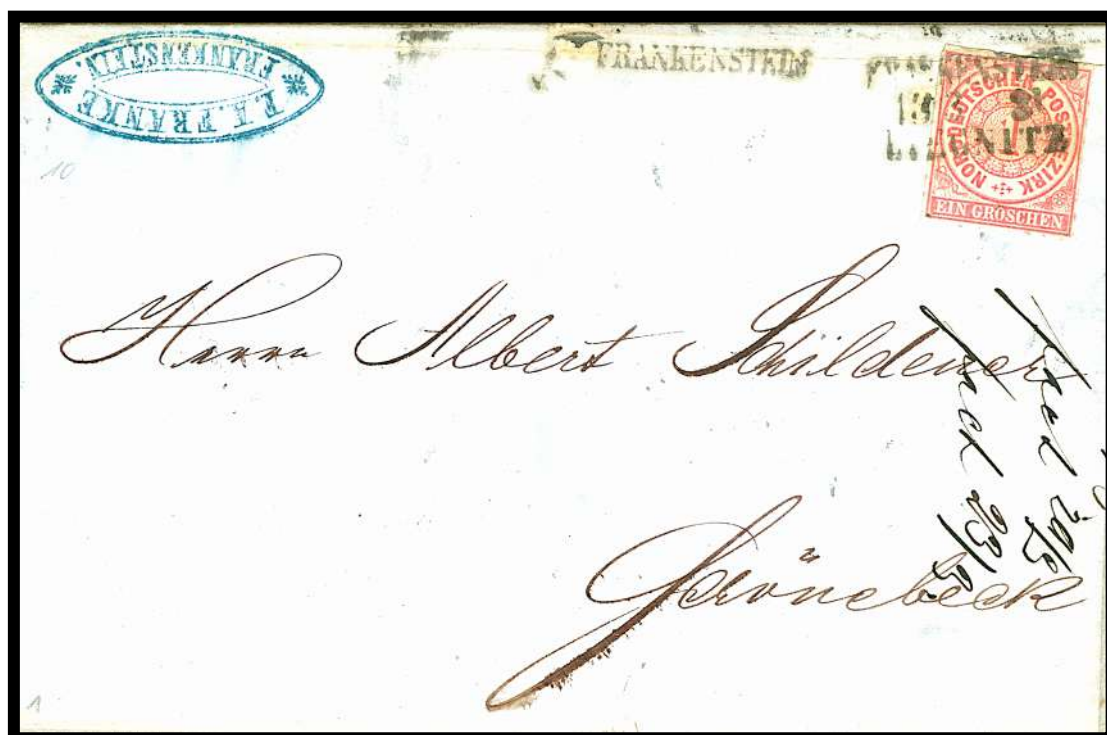

Aangetekende brief vanuit Frankenstein (Schlesien) van 1890, met bijpassende stempels

Deze plaats heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de spoorwegen in Polen, dan nog onder Duits bewind.

Spoorwegstempel van de lijn Frankenstein - Raudten, van de "Preussischen Staatsbahn" (1889). In 1841 werd de private spoorwegmaatschappij "Breslau - Schweidnitz - Freiburger Eisenbahn" opgericht, met ongeveer 600 km spoorweg in Pruisen. De grootste lijn ervan was Breslau - Stettin (351 km), de tweede grootste Frankenstein - Raudten (134 km). In 1884 werd de maatschappij overgenomen door de Pruisische staat.

Spoorwegstempel Frankenstein - Liegnitz (thans Legnica).
Liegnitz was een grote tussenhalte op de lijn Frankenstein - Raudten (1869).
De verzender is F.A. Franke, "Spediteur der Oberschlesischen und der Breslau - Schweidnitz - Freiburger Eisenbahn"

Spoorwegstempel Frankenstein - Rothenburg an der Oder (thans Czerwieńsk) op een postkaart van 1873. De lijn Liegnitz - Raudten - Glogau (waar de postkaart geadresseerd is) werd geopend op 1 oktober 1871. Een paar jaar later werd zij verlengd tot Rothenburg an der Oder, meer in het noorden

De spoorweglijn Frankenstein - Raudten vertrok vanuit het hoofdstation van Frankenstein ("Staatsbahnhof"). Er was echter nog een tweede, kleiner station in Frankenstein, met de naam "Kleinbahnhof".

Dit "Kleinbahnhof" was de centrale knoop van waaruit twee lijnen vertrokken:

- Een lijn van 13 km, naar het westen toe, eindigend in Silberberg, waar aansluiting mogelijk was met de Eulengebirgs - spoorweg.
- Een lijn van 25 km, naar het noorden toe, eindigend in Heinrichau, waar aansluiting mogelijk was met de lijn Breslau - Kamenz - Glatz.

Deze lijnen waren in private handen: hiervoor werd op 25 maart 1907 de vennootschap "Frankenstein - Münsterberg - Nimptscher Kreisbahn - AG" opgericht. De aandeelhouders waren de districten Frankenstein, Münsterberg en Nimptsch, het koninkrijk Pruisen, en de private maatschappij van spoorwegbouw Lenz & Co GmbH, die het beheer in handen hield tot in 1945. Op 7 januari 1937 veranderde de vennootschap haar benaming: het werd de "Frankensteiner Kreisbahn - Aktiengesellschaft". Na de oorlog werd het beheer over de spoorweg overgenomen door de Poolse staat.

Speciale spoorwegzegels uitgegeven door de vennootschap "Frankenstein - Münsterberg - Nimptscher Kreisbahn - AG".

Er zijn nog andere plaatsen met de naam Frankenstein in Duitsland. Zo is er Frankenstein in Pfalz, waar een eeuwenoude ruïne van een kasteel ook tot de verbeelding kan spreken.

Postkaart van Frankenstein (Pfalz)